

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשע"ה, 2015
מספר השאלון: 216,932631

יהדות

לבתי ספר עצמאיים

3 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון	—	דינים	—	(6×10)	—	60 נקודות
פרק שני	—	יהדות	—	(8×5)	—	40 נקודות
				סה"כ	—	100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון — דינים (60 נקודות)

ענה על עשר מן השאלות 1-12.
בשאלות שבחרת, ענה על כל הסעיפים (לכל שאלה — 6 נקודות).

דיני יעלה ויבוא

1. א. שכח לומר "יעלה ויבוא" בשחרית של ראש חודש, ונזכר:
(1) קודם שאמר "ברוך אתה [...] המחזיר שכינתו לציון" — מה עליו לעשות?
(2) קודם שאמר "יהיו לרצון אמרי פי וכו'" — מה עליו לעשות?
(3) לאחר שאמר "יהיו לרצון אמרי פי וכו'" — מה עליו לעשות?
(3 נקודות)
- ב. "בראש חודש, אם שכח 'יעלה ויבוא' במערב [...] אינו חוזר". מדוע? (3 נקודות)

הלכות ברכה אחרונה

2. א. כתוב איזו ברכה אחרונה יברך:
(1) מי שאכל כחצי זית תפוח וכחצי זית עוגה.
(2) מי שאכל כחצי זית עוגה וכחצי זית פת.
(2 נקודות)
- ב. מי שאכל כחצי זית פרי ושתה פחות מרביעית מיץ — מה דינו בנוגע לברכה אחרונה? נמק.
(2 נקודות)
- ג. מדוע הברכה "מעין שלוש" נקראת בשם זה? (2 נקודות)

מלאכת האופה והמבשל

3. א. האם מותר בשבת להניח מכסה על סיר שעומד על האש? נמק. (2 נקודות)
- ב. באיזה תנאי מותר בשבת לחזור ולחמם בכלי ראשון תבשיל יבש שמבושל כל צורכו? נמק.
(2 נקודות)
- ג. הסבר את המושג "מצטמק ורע לו", וכתוב לאיזו הלכה מהלכות בישול בשבת קשור מושג זה.
(2 נקודות)

הלכות מוקצה

4. לפניך טבלה, ובה פרטים שונים מהלכות מוקצה בשבת.
העתק למחברתך רק את האותיות א-ו, וליד כל אות כתוב את תשובתך.

החפץ / הפריט	סוג המוקצה	האם מותר / אסור לטלטלו לצורך גופו או מקומו
פטיש	א.	ב.
כביסה רטובה בחורף בזמן כניסת שבת	ג.	ד.
תמונת קיר	ה.	ו.

הלכות עובדין דחול והכנה משבת לחול

5. א. "שלא יהא הילוכך של שבת כהילוכך של חול".
איזה "הילוך" נאסר בשבת? ציין מקרה אחד שבו הילוך זה מותר בשבת, ונמק מדוע הוא מותר במקרה זה. (4 נקודות)
ב. הרוצה לשאול חפץ מחברו בשבת — כיצד ינסח את בקשתו? נמק. (2 נקודות)

דיני עירוב תבשילין

6. א. לָשֵׁם מה יש להניח עירוב תבשילין, ומתי יש להניחו? (3 נקודות)
ב. פרט כיצד עושים עירוב תבשילין. (3 נקודות)

הלכות חנוכה והלכות מגילה

7. א. היכן מוסיפים את תפילת "על הנסים" בתפילת שמונה-עשרה? (נקודה אחת)
ב. שכח לומר "על הנסים" — כיצד ינהג? התייחס לשני מצבים. (3 נקודות)
ג. אילו ברכות מברכים לפני קריאת המגילה? (2 נקודות)

◀ המשך בעמוד 4

הלכות מאכלות אסורות

8. א. הרוצה לאכול בשר, וחברו רוצה לאכול מאכלי חלב על אותו השולחן – על מה עליהם להקפיד? כתוב שלושה דברים. (3 נקודות)
- ב. "אין לשין עיסה בחלב" – מדוע? כתוב שני אופנים שבהם מותר ללוש עיסה בחלב. (3 נקודות)

הלכות שמיטה – הפקר הכרם והפרדס

9. א. באילו מקרים רשאי הבעלים לנעול את פרדסו ואת כרמו בשנת השמיטה, ומה עליו לעשות במקרים אלה? (4 נקודות)
- ב. אילו קליפות של פירות שביעית מותר להשליך לאשפה, ואילו קליפות אסור להשליך עד שיירקבו (כגון בפח של שמיטה)? (2 נקודות)

הלכות שמיטה – ביעור שביעית, אוצר בית דין

10. א. מתי חל דין ביעור שביעית? כיצד מבערים? (3 נקודות)
- ב. מהו "אוצר בית דין"? במה שונה דין הפרות שבאוצר בית דין משאר פירות שביעית? (3 נקודות)

הלכות כיבוד אב ואם

11. א. כתוב שני דברים שלמענם מותר להעיר הורים משנתם. (2 נקודות)
- ב. כיצד ינהג בן שאביו אומר לו לעבור על דברי תורה? נמק. (2 נקודות)
- ג. איזו עצה כתב בעל הקיצור שולחן ערוך ל"מי שהוא רוצה באמת לכבד את אביו ואת אמו"? (2 נקודות)

הלכות ייחוד

12. א. מהו ההבדל בין איסור ייחוד בעיר ביום ובין איסור ייחוד בעיר בלילה? (3 נקודות)
- ב. במה שונה דין ייחוד בעיר מדין ייחוד בשדה? (3 נקודות)

פרק שני – יהדות (40 נקודות)

ענה על חמש מן השאלות 13-18.

בשאלות שבחרת, ענה על כל הסעיפים (לכל שאלה – 8 נקודות).

רמב"ם, הלכות תשובה

13. א. על מי אמר רמב"ם "הרי זה דומה לטובל ושרץ בידו"? (2 נקודות)

ב. אם הקניט בדברים את חברו או את רבו –

מהו הדין אם חברו אינו רוצה למחול לו, ומהו הדין אם רבו אינו רוצה למחול לו?

(3 נקודות)

ג. לפי רמב"ם, חזרה בתשובה יש בה חרטה, וידוי וקבלה לעתיד, וכן יש מעשים שהם

"מדרכי התשובה".

ציין שלוש מדרכי התשובה. (3 נקודות)

רמח"ל, מסילת ישרים

14. "מפסידי המידה הזאת (מידת הזהירות) ומרחיקה הם שלושה".

א. "האחד הוא הטיפול והטרדה העולמית" – הסבר כיצד "הטיפול והטרדה העולמית"

מרחיקים את האדם ממידת הזהירות, וכתוב מהי הדרך להתגבר על מרחיק זה, לפי רמח"ל.

(3 נקודות)

ב. "השני השחוק והלצון" – הסבר על פי משל המגן המשוש בשמן כיצד השחוק והלצון

מרחיקים את האדם ממידת הזהירות. (3 נקודות)

ג. "השלישי החברה הרעה" – איזו חברה היא חברה רעה? הסבר כיצד היא מרחיקה

את האדם ממידת הזהירות. (2 נקודות)

ספר החינוך, מצוות שמיטת קרקעות

15. א. "והשביעית תשמטנה ונטשתה" – הסבר ציווי זה. (2 נקודות)

ב. במה דומה שורש מצוות השמיטה לשורש מצוות השבת? (3 נקודות)

ג. מה הם שני הטעמים הנוספים למצוות השמיטה, לפי בעל ספר החינוך? (3 נקודות)

ספר החינוך, מצווה שלא לאכול דם בהמה, חיה ועוף

16. א. כתוב את שני הטעמים שבעל ספר החינוך כתב למצווה זו. (5 נקודות)
ב. באר מהו "דם הנפש" ומהו "דם האיברים". (3 נקודות)

המבי"ט, בית אלוקים

17. א. לפי המבי"ט, מה לומדים מן הפסוק "ולעבדו בכל לבבכם" על אופן ביצוע התפילה? (4 נקודות)
ב. "שמע קולנו".
הסבר מה למד המבי"ט מן המילה "קולנו". (4 נקודות)

הרב דסלר, קונטרס החסד

18. א. לפי הרב דסלר, הסבר והדגם מהו כוח ה**נתינה** ומהו כוח ה**נטילה**. (3 נקודות)
ב. "והנה ישאלונו הסוחרים [...]": 'אתם אומרים שאך הנתינה היא טובה, וכל נטילה היא מידה רעה? הלוא בזה תפריעו את סדר כל העולם'."
הסבר את טענת הסוחרים. (2 נקודות)
ג. הסבר מה הרב דסלר מוכיח ממעשיו של "החפץ חיים". (3 נקודות)

בהצלחה!